

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1980

Warszawa, dnia 29 grudnia 1980 r.

Nr 8—9*)

SPIS TREŚCI

Dział B

- poz. 26 — zarządzenie Nr 19 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 19 lipca 1980 r. w sprawie sporządzania planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz planów rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy na 1981 r. i na lata 1981—1985. 54
- poz. 27 — zarządzenie Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 16 sierpnia 1980 r. w sprawie zamiany lokali mieszkalnych. 64
- poz. 28 — zarządzenie Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 29 października 1980 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zamiany lokali mieszkalnych. 66

*) Ostatni

DZIAŁ B

26

ZARZĄDZENIE Nr 19 MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 19 lipca 1980 r.

w sprawie sporządzania planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz planów rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy na 1981 r. i na lata 1981—1985

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 15 sierpnia 1980 r. Nr 6, poz. 10)

INSTRUKCJA

w sprawie sporządzania planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na 1981 r. i lata 1981—85

1. Plan poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na 1981 r. i na lata 1981—85 jest integralną częścią planu społeczno-gospodarczego.

2. Projekty planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na 1981 r. i lata 1981—85 oraz plany na te okresy, opracowują uspołecznione zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne), analogiczne jednostki w związkach spółdzielczych oraz urzędy wojewódzkie.

3. Projekt planu oraz plan powinien obejmować:

— w zakładzie pracy

a) podstawowe zamierzenia techniczne (w tym inwestycyjne) i organizacyjne, mające na celu likwidację występujących zagrożeń wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi, zmniejszenie uciążliwości pracy, poprawę ogólnych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, przedsięwzięcia w zakresie szkolenia z uwzględnieniem doskonalenia form instruktażu na stanowiskach pracy, popularyzacji bezpiecznych metod pracy, a także inne przedsięwzięcia profilaktyczne,

b) terminy i sposób realizacji zamierzeń,

c) określenie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za wykonanie zamierzeń.

Na podstawie § 4 ust. 2 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 28 maja 1980 r. w sprawie trybu i terminów opracowania projektów narodowego planu społeczno-gospodarczego na lata 1981—1985 oraz narodowego planu społeczno-gospodarczego i budżetu Państwa na 1981 r. oraz w związku z § 1 ust. 3 zarządzenia Nr 17 Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 31 maja 1980 r. w sprawie instrukcji do opracowania projektu narodowego planu społeczno-gospodarczego na 1981 r. oraz na lata 1981—1985 zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się:

1) instrukcję w sprawie sporządzania planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, stanowiącą załącznik Nr 1 do zarządzenia,

2) instrukcję w sprawie sporządzania planów rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy, stanowiącą załącznik Nr 2 do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych:

M. Milczarek

Załączniki do zarządzenia Nr 19
Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych
z dnia 19 lipca 1980 r. (poz. 10).

Załącznik Nr 1 do zarządzenia

d) nazwę i pozycję innego wzoru planu, w którym uwzględniono zadanie,

e) planowane koszty realizacji oraz

f) przewidywane efekty realizacji planu określone:

— parametrami środowiska pracy (np. określenie stopnia nasilenia danego czynnika szkodliwego przed i po zastosowaniu środków określonych planem),

— liczbę osób objętych poprawionymi warunkami bhp,

— opisem innych niewymiernych osiągnięć w dziedzinie poprawy warunków bhp,

— w zjednoczeniu (jednostce równorzędnej):

zamierzenia własne jednostki sporządzającej plan, mające na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w podległych lub nadzorowanych jednostkach, uwzględniające specyfikę branży. Powinny to być zamierzenia o zasadniczym znacze-

niu dla całej branży, które wymagają skoordynowania, pomocy i nadzoru zjednoczenia oraz których realizacja wykracza poza możliwości zakładu pracy. Są to m.in. przedsięwzięcia dotyczące:

— zapewnienia bezpiecznych, higienicznych i zgodnych z wymogami ergonomii warunków pracy przy projektowaniu obiektów i technologii oraz konstruowaniu maszyn i urządzeń technicznych,

— doskonalenia organizacyjnych i technologicznych metod pracy z punktu widzenia wymogów bhp, szczególnie przez wprowadzenie odpowiednich tematów do opracowania przez ośrodki badawczo-rozwojowe oraz inne placówki naukowo-badawcze,

— opracowań i przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych planowanych do wdrożenia w jednym lub kilku zakładach pracy, które po odpowiedniej adaptacji będą możliwe do wprowadzenia w innych zakładach pracy danej branży (nowe technologie i urządzenia, wprowadzenie substancji nieszkodli-

wych dla zdrowia na miejsce stosowanych substancji szkodliwych),

— zadań wynikających z planu ministerstw (urzędu centralnego),

— zakupu maszyn i materiałów z importu oraz licencji potrzebnych dla osiągnięcia poprawy warunków pracy odpowiadających krajowym normom bezpieczeństwa i higieny pracy,

— w ministerstwie (urzędzie centralnym): zamierzenia własne o zasadniczym znaczeniu dla całego resortu, które wymagają skoordynowania, pomocy i nadzoru ministerstwa (urzędu centralnego) oraz których realizacja wykracza poza możliwości zakładów pracy i zjednoczeń (jednostek równorzędnych). Są to m.in. przedsięwzięcia w zakresie:

— uruchomienia produkcji wyrobów i materiałów służących poprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w skali branży lub resortu,

— doskonalenia metod pracy z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy, organizowania nowych form szkolenia, doskonalenia systemu nadzoru i kontroli oraz

— wynikającym ze specyfiki resortu.

W projektach planów i planach m.in. powinny się również znaleźć przedsięwzięcia planowane dla ograniczenia zagrożeń w zakładach pracy, w których wg oceny ministerstwa występują najgroźniejsze dla zdrowia pracowników szkodliwości.

W szczególności projekt planu i plan ministerstw (urzędów centralnych) powinien zawierać zamierzenia mające na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, likwidację lub ograniczenie zagrożeń w zakładach pracy wykazanych przez Główny Inspektorat Pracy CRZZ i Ministerstwo Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w wykazie zakładów wymagających szczególnego nadzoru ministerstwa (urzędu centralnego).

— w urzędach wojewódzkich

zamierzenia własne o zasadniczym znaczeniu służące poprawie warunków pracy w podległych i nadzorowanych jednostkach organizacyjnych objętych planem terenowym, których realizacja wymaga pomocy i nadzoru urzędu wojewódzkiego. Można również uwzględnić zamierzenia odnoszące się do jednostek planu centralnego w zakresie przedsięwzięć międzyzakładowych skoordynowanych przez urząd wojewódzki.

4. Projekt planu i plan poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy nie obejmują przedsięwzięć dotyczących zakupu odzieży ochronnej, roboczej i sprzętu ochrony osobistej, wydawania posiłków profilaktycznych, bieżącego wyposażenia punktów pierwszej pomocy itp. (przedsięwzięcia te powinny być uwzględnione wyłącznie w innych rozdziałach planu społeczno-gospodarczego np. w planie zaopatrzenia materiałowego, kosztów własnych i finansów).

5. Projekt planu i plan powinien uwzględniać zarówno przedsięwzięcia rozpoczynane, jak też kontynuowane z okresów poprzednich. Wprowadzenie zadań do projektu planu i planu powinno następować w kolejności uwzględniającej stopień nasilenia występujących zagrożeń i ryzyka utraty zdrowia oraz liczby pracowników będących w zasięgu tych zagrożeń.

Poszczególne zadania określone w planie powinny

być odpowiednio uwzględnione w innych rozdziałach i wzorach planu społeczno-gospodarczego (np. planu wdrażania postępu technicznego, inwestycji, kapitalnych remontów, kosztów własnych i finansów).

6. Projekt planu i plan opracowuje się w oparciu o ocenę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie, wydziałach i na stanowiskach pracy obejmującą:

— stan bezpieczeństwa i higieny pracy i wymagań ergonomii obiektów budowlanych, maszyn i urządzeń technicznych,

— poziom organizacji pracy, kwalifikacji pracowników i dozoru technicznego oraz dyscypliny pracy,

— stan zdrowia pracowników w związku z warunkami pracy.

Ocena ta powinna uwzględniać:

— pomiary i badania stanowisk pracy,

— wnioski wynikające ze społecznych przeglądów warunków pracy, zaleceń społecznej inspekcji pracy, zarządzeń organów nadzoru nad warunkami pracy.

7. Zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) i urzędy wojewódzkie opracowują projekty planu i plan, stosując odpowiednio postanowienia zawarte w ust. 5, w oparciu o własną ocenę stanu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w podległych lub nadzorowanych zakładach z uwzględnieniem wniosków organów nadzoru nad warunkami pracy.

8. Projekt planu na 1981 r. należy opracować według wzoru BHP-1, stanowiącego załącznik Nr 1 do instrukcji.

Projekt planu przekazuje:

— zakład pracy do zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w terminie do 15 września 1980 r.,

— zjednoczenie (jednostka równorzędna) do ministerstwa (urzędu centralnego) w terminie do 30 Jednostki planu terenowego przekazują projekt planu do urzędu wojewódzkiego w terminie określonym przez urząd wojewódzki.

9. Plan na 1981 r. należy opracować według wzorów BHP-1 i BHP-2 stanowiącego załącznik Nr 2 do instrukcji. W stosunku do projektu planu wzór BHP-1 powinien być zaktualizowany o zalecenia jednostki nadrzędnej oraz w ramach dysponowanych środków uwzględnić nowo ujawnione zagrożenia, wymagające pilnego ograniczenia lub likwidacji.

Plan powinien być przekazany:

— przez zakłady pracy do zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w terminie do 31 stycznia 1981 r.,

— przez zjednoczenie do ministerstwa (urzędu centralnego), urzędu wojewódzkiego w terminie do 20 lutego 1981 r.,

— przez ministerstwo (urząd centralny) do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w terminie do 15 marca 1981 r.

10. Projekt planu i plan na lata 1981—85 opracowują zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne) i ministerstwa (urzędy centralne) według wzoru BHP-3, stanowiącego załącznik nr 3 do instrukcji i przekazują odpowiednio według zasad podanych w ust. 8 i ust. 9 w terminach obowiązujących dla pozostałych części planu społeczno-gospodarcze-

go. Dla projektu planu sporządzana jest wyłącznie część I wzoru BHP-3; dla planu część I i II.

11. Urzędy wojewódzkie opracowują plany poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na 1981 r. oraz na lata 1981—85 według wzoru BHP-1 i przesyłają je do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wraz z krótką charakterystyką przedsięwzięć zawartych w planach poprawy warunków bhp jednostek planu terenowego, podległych i nadzorowanych przez wojewodę.

12. Plan na lata 1981—85 opracowany według wzoru BHP-3 powinien być zaktualizowany o zalecenia jednostki nadrzędnej oraz zalecenia organów nadzoru nad warunkami pracy.

13. Przy opracowywaniu projektu planu i planu poprawy warunków bhp na rok 1981 oraz lata 1981—85 kierownicy zakładów pracy oraz jednostek nadrzędnych wszystkich szczebli zarządzania powinni zapewnić udział wszystkich jednostek organizacyjnych i specjalistów zatrudnionych w zakładzie i spoza zakładu (m.in. właściwego zakładu służby zdrowia) lub w danej jednostce nadrzędnej, których zakres obowiązków, zadania lub wiedza są związane

z ocenami i przedsięwzięciami, o których mowa w ust. 3 pkt. a i w ust. 6 oraz koordynacją planu społeczno-gospodarczego.

14. Zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) i urzędy wojewódzkie powinny analizować projekty planów podległych jednostek i wydawać zalecenia dotyczące ich uzupełnienia dodatkowymi przedsięwzięciami, niezbędnymi dla poprawy warunków bhp, które powinny być uwzględnione w ostatecznej wersji planu.

15. Zakłady pracy opracowują projekt planu i plan w porozumieniu z radą zakładową. Podlegają one uchwaleniu przez KSR w trybie określonym dla projektów planów i planów społeczno-gospodarczych. Zakres innych uzgodnień ustala właściwa jednostka nadrzędna.

16. Projekt planu i plan poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy uzgadniają:

1) zjednoczenia (jednostki nadrzędne) i ministerstwa (urzędy centralne) z zarządem głównym właściwego związku zawodowego,

2) urzędy wojewódzkie z wojewódzką radą związków zawodowych.

Załącznik nr 1 do instrukcji w sprawie sporządzania projektów planów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

..... (nazwa jedn. organ.)		Projekt planu Plan poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na rok					BHP-1	
Lp.	Opis przedsię- wzięcia (zadania)*	Termin realizacji (ewent. etap reali- zacji)	Komórki odpowie- dzialne	Realizacja zadania			Przewidywane wyniki	
				nazwa i po- zycja planu, w którym uwzględ- niono zadanie	Przewidywany koszt w tys. zł		Określenie rodzaju za- grożeń (wy- padkowe, zdrowia) lub uciążliwości mających ulec zlikwi- dowaniu bądź ograniczeniu	Liczba osób którym będą poprawione warunki bez- pieczeństwa i higieny pracy
kwota**)	źródło finanso- we***)	8	9					
1	2	3	4	5	6	7	8	9

*) Przedsięwzięcie (zadanie) można rozdzielić na planowe etapy realizacji jak np.: opracowanie dokumentacji, wdrożenie częściowe, ostateczne, wykazując w rubr. 3 — termin wykonania każdego etapu (zadania).
 **) Należy wykazać kwotę potrzebną do realizacji zadania. W przypadku trudności w wydzieleniu tej części kosztów, która dotyczy poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy a realizowana jest w ramach kompleksowego przedsięwzięcia (np. zmiana procesu technologicznego), należy podać całkowity koszt kompleksowego przedsięwzięcia z odpowiednim omówieniem.
 ***) Należy wymienić: środki działalności podstawowej na wydatki bieżące, środki na inwestycje, środki na realizację przedsięwzięć postępu technicznego np.: fundusz postępu technicznego, fundusz rozwoju itp.

**WYJAŚNIENIE DO ZAŁĄCZNIKA Nr 2
DO INSTRUKCJI (wzór BHP-2)
(załącznik na str. 39)**

Wzór „Zestawienie zbiorcze planowanych efektów i kosztów realizacji planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy — BHP-2” służy do analizy wybranych informacji z zakładowych planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. Do tego wzoru dostosowano roczne sprawozdanie GUS — Z-10 z efektów i kosztów realizacji planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz świadczeń stosowanych z tytułu warunków pracy.

Część I

Określenie podstawowych pojęć

1. W zagrożeniach czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy (poz. 2—13) należy ujmować te stanowiska pracy i ilość zatrudnionych na nich pracowników, przy których zagrożenie czynnikami środowiska pracy występuje w natężeniu szkodliwym lub uciążliwym. Za podstawę należy przyjąć porównanie rzeczywistych warunków pracy stwierdzonych badaniami i pomiarami środowiska pracy z obowiązują-

cymi normami higienicznymi (najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia tzw. NDS lub NDN — rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 17 marca 1976 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach pracy (Dz. U. nr 13, poz. 77) lub inne normy i wytyczne).

Czynniki środowiska pracy występujące w natężeniu szkodliwym spośród wymienionych w poz. 2—9 określa się następująco:

— **poz. 2** — substancje szkodliwe: są to substancje chemiczne oddziałujące w procesie pracy na organizm człowieka;

— toksycznie (powodujące zatrucia lub przewlekłe prowadzące do zmian w narządach wewnętrznych),

— drażniące (powodujące ostre uszkodzenie skóry, niezbyt błon śluzowych, dróg oddechowych i spojówkę),

— uczulające (powodujące przewlekłe odczyny alergiczne skóry i błon śluzowych, astmę oskrzelową).

Szkodliwe działanie tych substancji występuje po przekroczeniu wartości NDS.

— **poz. 3** — pyły przemysłowe zwłókniające: są to pyły, które mogą spowodować zwłóknienie tkanki płucnej, a zwłaszcza pyły zawierające dwutlenek krzemu (krzemionkę) i krzemiany. Do pyłów tych zaliczamy przykładowo: kwarc, piasek, talk, azbest, pyły ceramiczne, pyły mineralne (granit, bazalty), włókna szklane. Przy ocenie sanitarno-higienicznej warunków pracy należy przyjmować następujące wartości najwyższych stężeń dopuszczalnych:

— dla pyłów zawierających wolną krzemionkę powyżej 50% (jak np. kwarc, krzemień, piasek kwarcowy, kwarcyt, piaskowiec kwarcytowy) — 2 mg/m³,

— dla pyłów zawierających wolną krzemionkę poniżej 50% (jak np. cement, korund, popioły z węgla, kaolin, glina, surowiec skalniowy, dolomit, boksyt, szlaka) — 4 mg/m³,

— dla pyłów zawierających azbest — 2 mg/m³,

— **poz. 4** — inne pyły przemysłowe: są to pyły nie będące substancjami toksycznymi i nie zawierające krzemionki i krzemianów, powstające w czasie rozdrabniania ciał stałych, niezupełnego spalania się różnych materiałów, w czasie paczkowania, przeładunku materiałów sypkich i pylących, przewożonych luzem itp.,

— **poz. 5** — hałas: są to dźwięki szkodliwe, które mogą powodować uszkodzenie słuchu i inne zmiany w organizmie lub w sposób istotny utrudniać wykonywanie pracy (po przekroczeniu NDN i poziomów ustalonych w Polskiej Normie PN-70-B-0251 Akustyka Budowlana. Ochrona przeciwakustyczna w pomieszczeniach budynków).

— **poz. 6** — wibracja: są to drgania występujące podczas obsługi ręcznej narzędzi udarowych (młotki nitownicze, młoty i dłuta pneumatyczne, piły motorowe, wiertarki, ubijaki, perforatory) oraz drgania występujące na stanowiskach pracy na skutek działania maszyn i urządzeń technicznych. Poziom szkodliwości wibracji określa instrukcja Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, Departament Sanitarно-Epidemiologiczny z dnia 26 stycznia 1968 r. znak: Ep-44651-I-54/68,

— **poz. 7** — mikroklimat gorący: są to warunki środowiska pracy określone temperaturą powietrza w

pomieszczeniu powyżej 30°C i wilgotnością powietrza powyżej 65% lub bezpośrednim oddziaływaniu otwartego źródła promieniowania cieplnego w pomieszczeniach (piece hutnicze, odlewnie itp.),

— **poz. 8** — mikroklimat zimny; są to warunki środowiska pracy określone temperaturą powietrza w pomieszczeniach poniżej 14°C i wilgotnością powyżej 65%,

— **poz. 9** — niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy: są to warunki środowiska pracy, w których nie spełnione są określone normy wymagania dotyczące oświetlenia miejsc pracy (Polska Norma PN-68/E-02033).

2. W zagrożeniach związanych z pracą (poz. 15/16) ujmować należy te stanowiska pracy, na których występuje zagrożenie czynnikami związanymi z czynnościami roboczymi (wymuszona pozycja ciała, ciężki wysiłek fizyczny) o natężeniu szkodliwym dla zdrowia lub szczególnie uciążliwym:

— **poz. 15** — wymuszona pozycja ciała: jest to pozycja ciała (np. kuczna, pochylona) narzucona czynnościami roboczymi (np. posadzkarz) lub warunkami przestrzennymi (np. spawanie czy malowanie w podwójnych dnach statków, praca w wąskich kanałach). Do grupy tej nie kwalifikujemy pracy stojącej (np. włóknarki) czy siedzącej (np. operatora maszyn budowlanych),

— **poz. 16** — ciężki wysiłek fizyczny: jest to wysiłek, przy którym wydatek energetyczny na pracę efektywną w okresie zmiany roboczej wynosi: dla mężczyzn powyżej 2000 Kcal a dla kobiet powyżej 1300 Kcal lub przez czas dłuższy przekracza na minutę 4 Kcal.

Do prac powodujących ciężki wysiłek fizyczny (o ile wykonywane są przez co najmniej 4 godziny zmiany roboczej) należą przykładowo: niezmechanizowany załadunek i rozładunek materiałów, czyszczenie odlewów, niezmechanizowane prace przy budowie torów kolejowych, rąbanie węgla, ścinka drzew, rozbiór tuszy, formowanie cegieł, brukowanie. W przypadku zatrudnienia kobiet poza wymienionymi pracami należy również uwzględnić takie prace powodujące ciężki wysiłek fizyczny (o ile wykonywane są powyżej 4 godzin) jak: czyszczenie okien, garbowanie skór itp.).

3. W zagrożeniach wypadkami przy pracy (poz. 21—28) należy ujmować planowaną likwidację lub ograniczenie zagrożeń podstawowych wynikających z niewłaściwych z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii rozwiązań konstrukcyjnych maszyn i urządzeń technicznych, złego stanu technicznego lub braku niezbędnych urządzeń technicznych i zabezpieczających.

Wykazuje się osoby, w stosunku do których w wyniku realizacji planu poprawy warunków bhp przewiduje się zlikwidować lub ograniczyć zagrożenie wypadkami przy pracy.

— **poz. 21** — przy pracach transportowych: tj. przy obsłudze urządzeń i środków transportowych oraz przy pracach załadunkowych i wyładunkowych na terenie zakładu pracy i poza jego terenem,

— **poz. 22** — przy pracach na wysokościach: tj. przy pracach, które zagrażać mogą upadkiem poniżej poziomu, na jakim odbywa się praca (prace budowlane, montażowe, remontowe, instalacyjne, konserwacyjne i inne wykonywane na wysokości stwarzającej

zagrożenie upadkiem na ziemię lub z poziomu ziemi do np. wykopu),

— **poz. 23 i 24** — przy obsłudze maszyn i urządzeń technicznych — ograniczenie zagrożeń:

— porażenia prądem — przy urządzeniach i instalacjach elektrycznych, które nie posiadają właściwych ochron przeciwporażeniowych, w których występuje zagrożenie bezpośredniego albo pośredniego porażenia prądem lub szkodliwego oddziaływania łuku elektrycznego,

— powstawania urazów mechanicznych — przy obsłudze maszyn i urządzeń technicznych (poza transportowymi) oraz obsłudze narzędzi wymagających niezbędnych środków ochronnych dla uniknięcia urazu mechanicznego.

4. W pozycjach „inne” (poz. 10, 17 i 25) — należy ujmować osoby zatrudnione na stanowiskach pracy, przy których występują zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, z samą pracą i zagrożenia wypadkami przy pracy nie wymienione wyżej i nie uwzględnione w pozycjach „specyficzne dla resortu”.

5. Pozycje zagrożeń „specyficzne dla resortu” (poz. 11—13, 18—19, 26—28) należy wypełniać, jeśli przewidują to odrębne zalecenia jednostek nadrzędnych na podstawie ustaleń i określeń zawartych w takich zaleceniach (instrukcjach).

Sposób wypełniania rubryk.

6. Rubryki należy wypełniać następująco:

— **rubr. 2** — należy podać liczby osób zatrudnionych bezpośrednio w warunkach zagrożenia na stanowiskach pracy gdzie przekroczone są obowiązujące normy higieniczne (NDS, NDN), sanitarne i inne: np. normy specjalnie ustalone dla danego stanowiska pracy lub wykonywanych czynności. Uwzględniając możliwość działania kilku czynników szkodliwych dla zdrowia na jednego pracownika, ten sam pracownik będzie uwzględniony jednocześnie w kilku pozycjach np. „hałas”, „wibracja”, „mikroklimat gorący”. Dotyczy to również rubr.

— **rubr. 3** — należy podać liczby kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia ujęte w rubr. 2, stosując analogiczne zasady jak podane dla rubr. 2,

— **rubr. 4** — należy wykazywać liczbę pracowników, w stosunku do których w wyniku realizacji wszystkich planowanych przedsięwzięć będą zlikwidowane lub ograniczone występujące zagrożenia. Należy wykazać pracowników, którzy:

a) przed realizacją przedsięwzięć zatrudnieni byli w warunkach przekroczeń obowiązujących norm — wymienionych w rubr. 2 — i którym w wyniku realizacji przedsięwzięć zakłada się obniżenie zagrożenia do poziomu niższego niż dopuszczalne normy, jak też takich, w stosunku do których, osiągnięta będzie poprawa, jednak nie będzie osiągnięty poziom zgodny z normą,

b) przed realizacją przedsięwzięć zatrudnieni byli w warunkach zgodnych z normami (jednak mimo to uciążliwych dla zdrowia), i w stosunku do których zakłada się osiągnięcie dalszej poprawy warunków pracy.

(W związku z tym liczba osób wykazanych w rubr. 4 może być wyższa od wynikającej z rubr. 2),

— **rubr. 6** — podaje się liczby osób wymienionych w rubr. 2, w stosunku do których, w wyniku reali-

zacji planu spowodowane zostanie obniżenie szkodliwości poniżej obowiązujących dopuszczalnych norm. (Stosuje się zatem kryterium analogiczne jak w stosunku do rubr. 2),

— **rubr. 5 i 7** — na zasadach analogicznych jak rubr. 4 i 6 należy podać dane dotyczące liczby kobiet, uwzględnione w rubr. 4 i 6.

Część II

— **w poz. 1** — należy podać ogólną liczbę pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy,

— **w poz. 2** — należy podać liczbę pracowników zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami środowiska pracy, licząc każdego pracownika tylko jeden raz, bez względu na to, czy pracuje on w warunkach zagrożenia jednym czynnikiem czy kilkoma czynnikami.

— **w poz. 3** — należy podać liczbę osób, dla których planuje się ograniczenie zagrożeń do stopnia zgodnego z normami. Podobnie jak w poz. 2 podaje się określoną osobę tylko jeden raz, bez względu na to, czy planuje się w stosunku do tej osoby likwidację lub ograniczenie jednego czy większej ilości zagrożeń.

Część III

— **w rubr. 2, poz. 1—3** — należy podać liczbę planowanych przedsięwzięć likwidujących lub ograniczających zagrożenie wymienione w części I, poz. 1—28.

W przypadku gdy jedno przedsięwzięcie likwiduje lub ogranicza równocześnie kilka zagrożeń czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, czynnikami związanymi z pracą a ponadto wypadkami przy pracy — przedsięwzięcie takie należy ująć tylko 1 raz w pozycji określającej likwidację lub ograniczenie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe znaczenie na danym stanowisku (grupie stanowisk) pracy,

— **w rubr. 2, poz. 4** — należy ujmować wszystkie planowane w drodze inwestycji lub adaptacji innych pomieszczeń — urządzenia higieniczno-sanitarne w istniejących zakładach pracy,

— **w rubr. 2, poz. 5** — należy ujmować planowane przedsięwzięcia z zakresu szkolenia bhp i popularyzacji ochrony pracy jak np. produkcja filmów bhp, urządzenie gabinetu bhp, wystaw itp.,

— **w rubr. 2, poz. 6** — należy ujmować tylko te prace naukowo-badawcze, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy oraz warunków ergonomicznych,

— **w rubr. 3 i 4, poz. 1—3** — podaje się planowane sumy kosztów realizacji przedsięwzięć przewidzianych w planie zakładu, wpływających na likwidację lub ograniczenie zagrożeń ujętych w trzech grupach.

Zjednoczenia (jednostki równorzędne).

Wzór ten jest zbiorczym zestawieniem danych wykazywanych na analogicznych wzorach przez podległe zakłady pracy. W związku z tym jednostki nadrzędne w poszczególnych rubrykach i pozycjach podają odpowiednie dane sumaryczne. Nie należy uwzględniać przedsięwzięć zawartych w planach zjednoczeń, z wyjątkiem prac naukowo-badawczych, które należy włączyć, jeśli nie stanowią one powtórzenia tematów uwzględnionych we wzorach BHP-1 i BHP-2 zakładów pracy.

Ministerstwa (urzędy centralne).

Załącznik nr 2 do instrukcji w sprawie sporządzania projektów planów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

..... (nazwa jedn. org.)	Zestawienie zbiorcze planowanych efektów i kosztów realizacji planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na rok			BHP-2					
	Wyszczególnienie	Stan w dniu	w tym: kobiety	Liczba osób zatrudnionych na zagrożonych stanowiskach pracy					
				w stosunku do których planowana jest likwidacja lub ograniczenie zagrożeń					
				razem	w tym: kobiety	w tym:			
								poniżej dopuszcz. norm.	w tym: kobiety
CZEŚĆ I									
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy (wiersze 2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13)	1								
Substancje szkodliwe	2								
Pyły przemysłowe włókniające	3								
Inne pyły przemysłowe	4								
Hałas	5								
Wibracja	6								
Mikroklimat gorący	7						x	x	
Mikroklimat zimny	8						x	x	
Niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	9						x	x	
Inne	10						x	x	
Specyficzne dla resortu	11						x	x	
	12						x	x	
	13						x	x	
Zagrożenia czynnikami związanymi z pracą (wiersze 15+16+17+18+19)	14						x	x	
Wymuszona pozycja ciała	15						x	x	
Ciężki wysiłek fizyczny	16						x	x	
Inne	17						x	x	
Specyficzne dla resortu	18						x	x	
	19						x	x	
Zagrożenia wypadkami przy pracy (wiersze 21+22+23+24+25+26+27+28)	20	x	x				x	x	
Przy pracach transportowych	21	x	x				x	x	
Związane z pracą na wysokościach	22	x	x				x	x	
Przy obsłudze maszyn i urządzeń technicznych:									
— porażenie prądem	23	x	x				x	x	
— urazy mechaniczne	24	x	x				x	x	
Inne	25	x	x				x	x	
Specyficzne dla resortu	26	x	x				x	x	
	27	x	x				x	x	
	28	x	x				x	x	

CZEŚĆ II

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym: kobiety
Liczba osób zatrudnionych w zakładzie pracy ogółem	1	
Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	2	
Liczba osób wymienionych w poz. 2 w stosunku do których planuje się likwidację zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy do stopnia zgodnego z normami	3	

CZĘŚĆ III

Wyszczególnienie	Liczba przedsięwzięć	Przewidywany koszt w tys. zł.	
		kwota	w tym: inwestycje
1	2	3	4
Planowane przedsięwzięcia dotyczące likwidacji lub ograniczenia zagrożeń:			
— czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy (cz. I w. 1)	1		
— czynnikami związanymi z pracą (cz. I w. 14)	2		
— wypadkami przy pracy (cz. I w. 20)	3		
Planowane przedsięwzięcia dotyczące:		x	x
— urzędów higieniczno-sanitarnych	4		
— szkolenia i propagandy z zakresu bhp	5	x	x
— prac naukowo-badawczych dotyczących poprawy warunków pracy	6	x	x

Załącznik nr 3 do instrukcji w sprawie sporządzania projektów planów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

(nazwa zakładu pracy)

BHP-3

CZĘŚĆ I

Projekt planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 1981—85
Plan

Lp.	Rodzaj zagrożenia wynikającego z niewłaściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy	Miejsce występowania niewłaściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy i zagrożenia	Liczba osób zagrożonych	Sposób likwidacji lub ograniczenia zagrożenia oraz poprawy warunków bhp	Przewidywane wyniki likwidacji zagrożeń		Okres realizacji	Przewidywany koszt w tys. zł.	
					opis	liczba osób którym będą poprawione warunki bhp		ogółem	w tym: inwestycje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Dla każdej pozycji należy wykazać szacunkową kwotę potrzebną do likwidacji lub ograniczenia zagrożenia lub poprawy niewłaściwych warunków bhp. W przypadku trudności w wydzieleniu tej części kosztów, która dotyczy poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, a realizowana jest w ramach kompleksowego przedsięwzięcia (np. zmiana procesu technologicznego), należy podać całkowity koszt kompleksowego przedsięwzięcia z odpowiednim omówieniem.

CZĘŚĆ II

Zestawienie zbiorcze wybranych efektów i kosztów realizacji planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy

Liczba osób w stosunku do których planuje się ograniczenie zagrożeń do stopnia zgodnego z normami:	1	
w tym narażeni na:		
— substancje szkodliwe	2	
— pyły zwiókniające	3	
— hałas	4	
— wibrację	5	
Suma planowanych kosztów realizacji przedsięwzięć ujętych w zakładowych planach poprawy warunków bhp (w tys. zł)	6	
w tym: inwestycje	7	

Część II wzoru jest zestawieniem zbiorczym danych wykazywanych przez zakład pracy.

W związku z tym jednostki nadrzędne — zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) podają dane sumaryczne.

Wzór należy wypełnić analogicznie jak zjednoczenia na podstawie wzorów BHP-2 wypełnianych przez podległe jednostki organizacyjne. Nie należy uwzględniać przedsięwzięć zawartych w planach mi-

nisterstw (urzędów centralnych) z wyjątkiem prac naukowo-badawczych, które należy włączyć jeśli nie stanowiły one powtórzeń tematów uwzględnionych we wzorach BHP-1 i BHP-2 podległych jednostek.

Załącznik nr 2 do zarządzenia

INSTRUKCJA

w sprawie sporządzania planów rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy na rok 1981 i lata 1981—85.

1. Plan rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy na rok 1981 i lata 1981—85 jest integralną częścią planu społeczno-gospodarczego.

2. Podstawowym celem opracowania planu jest stworzenie warunków do prowadzenia rehabilitacji zawodowej pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy, którzy ze względu na stan zdrowia wymagają:

— adaptacji (przystosowania) do pracy na dotychczasowym stanowisku pracy,

— okresowej lub stałej zmiany dotychczasowej pracy,

— przyuczenia do pracy na nowym stanowisku pracy.

Procesowi temu towarzyszą zabiegi lecznicze, ćwiczenia usprawniające oraz higieniczne i bezpieczne warunki pracy.

3. Rehabilitacja zawodowa odbywa się:

1) w zakładowych i międzyzakładowych ośrodkach rehabilitacji zawodowej,

2) w zakładach pracy na wyodrębnionych stanowiskach pracy, dostosowanych do potrzeb adaptacji lub przyuczenia do określonej pracy.

4. Zasady prowadzenia rehabilitacji zawodowej określają:

— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie warunków odbywania rehabilitacji zawodowej uprawniających do zasiłku wyrównawczego oraz szczegółowych zasad przyznawania tego zasiłku (Dz. U. nr 51 poz. 325),

— wytyczne nr 19 Ministrów Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 listopada 1975 r. w sprawie warunków odbywania rehabilitacji zawodowej uprawniających do zasiłku wyrównawczego (Dz. Urz. MPPiSS nr 10, poz. 26).

5. Zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) i urzędy wojewódzkie opracowują plan rehabilitacji zawodowej na rok 1981 i na lata 1981—85 według wzorów stanowiących załączniki do instrukcji z ewentualnymi uzupełnieniami określonymi przez właściwą jednostkę nadrzędną.

6. W okresie poprzedzającym terminy opracowywania planów rehabilitacji zawodowej o których mowa w ust. 14 i 15 zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) i urzędy wojewódzkie przygotowują propozycje dla uruchomienia i rozwijania rehabilitacji zawodowej.

7. Plan rehabilitacji zawodowej opracowywany przez zakład pracy powinien zawierać:

a) podstawowe zamierzenia organizacyjne i techniczne — w tym inwestycyjne, niezbędne do prowa-

dzenia rehabilitacji zawodowej zarówno w już istniejących, nowo uruchomionych jak i planowanych ośrodkach zakładowych, międzyzakładowych oraz na wyodrębnionych stanowiskach pracy dla rehabilitacji zawodowej w roku 1981 i w latach 1981—85.

b) organizowanie nowych stanowisk pracy dla rehabilitacji zawodowej w formach, o których mowa w ust. 3 w 1981 r. i w latach 1981—85 oraz określenie profilu szkolenia na tych stanowiskach,

c) opis przewidywanych efektów planowanych przedsięwzięć,

d) określenie terminów realizacji zadań,

e) określenie przewidywanych kosztów nowych ośrodków rehabilitacji zawodowej, obiektów lub zamierzeń realizowanych na ogólnie przyjętych zasadach i ujętych w odpowiednich częściach planu zakładu na 1981 rok i na lata 1981—85,

f) określenie komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za organizowanie i rozwijanie rehabilitacji.

8. Zakład pracy opracowuje plan rehabilitacji zawodowej w oparciu o:

— potrzeby w zakresie prowadzenia rehabilitacji zawodowej,

— ocenę i wnioski zespołu do spraw rehabilitacji zawodowej działającego na podstawie wytycznych nr 19 Ministrów Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 listopada 1975 r.:

— propozycje o których mowa w ust. 6,

— przyznane środki i moce wykonawcze,

— dyrektywy i zalecenia jednostek nadrzędnych.

Przy opracowywaniu planu rehabilitacji zawodowej kierownicy zakładów pracy powinni zapewnić udział wszystkich jednostek organizacyjnych i specjalistów zatrudnionych w zakładzie, których wiadomości i umiejętności mogą być wykorzystane przy opracowywaniu planu. Uważa się za uzasadnione wykorzystanie doświadczeń w tej dziedzinie wojewódzkich wydziałów zdrowia i opieki społecznej oraz spółdzielczości inwalidzkiej.

9. Koszty związane z realizacją przedsięwzięć wchodzi w koszty działalności bieżącej i inwestycyjnej zakładu pracy.

10. Zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) zarząd centralnych związków spółdzielni sporządzają plany rehabilitacji zawodowej analogicznie jak zakłady pracy (ust. 5, 7 i 8) uwzględniając w nich efekty przedsięwzięć oraz dane zawarte w planach podległych lub nadzorowanych jednostek oraz zamierzenia własne (np. powoływanie ośrodków międzyzakładowych) oraz wytyczne jednostek nadrzędnych i Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

11. Urzędy wojewódzkie sporządzają plany rehabilitacji zawodowej dotyczące podległych jednostek organizacyjnych oraz jednostek nadzorowanych objętych planem terenowym. Ponadto w planach urzędów wojewódzkich powinny znaleźć się przed-

siewzięcia dotyczące zakładów objętych planem centralnym koordynowane przez urząd wojewódzki np.: w zakresie tworzenia ośrodków międzyzakładowych oraz wykorzystania ośrodków zakładowych dla potrzeb innych zakładów.

12. Zakłady pracy opracowują plany w porozumieniu z radami zakładowymi. Plany podlegają uchwaleniu przez konferencje samorządu robotniczego w trybie określonym dla planów społeczno-gospodarczych.

13. Plany rehabilitacji zawodowej uzgadniają:

— zjednoczenia (jednostki równorzędne) i ministerstwa (urzędy centralne, zarząd centralnych związków spółdzielni) — z zarządem głównym właściwego związku zawodowego,

— urzędy wojewódzkie — z właściwą wojewódzką radą związków zawodowych.

14. Plan rehabilitacji zawodowej na 1981 rok przekazują:

— zakład pracy wg wzorów Rz-1 i Rz-2 do zjednoczenia stanowiących załączniki nr 1 i 2 do instrukcji;

— zjednoczenie (jednostka równorzędna) wg wzoru Rz-2 do ministerstwa (urzędu centralnego, zarządu centralnego związku spółdzielni) w terminach obowiązujących dla pozostałych części planu społeczno-gospodarczego,

— ministerstwa (urzędy centralne, zarząd centralnych związków spółdzielni) i urzędy wojewódzkie przekazują je do Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych i do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów nie później jak w terminie do 15 marca 1981 r.

15. Plan rehabilitacji zawodowej na 1981—85 przekazują.

— zakład pracy wg wzoru Rz-1 i Rz-3 stanowiącego załącznik nr 3 do instrukcji do zjednoczenia (jednostki równorzędnej),

— zjednoczenie (jednostka równorzędna) wg wzoru Rz-3 do ministerstwa (urzędu centralnego), zarządu centralnych związków spółdzielni — w terminach obowiązujących dla pozostałych części planu społeczno-gospodarczego,

— ministerstwa (urzędy centralne), zarząd centralnych związków spółdzielni i urzędy wojewódzkie wg wzoru Rz-3 do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w terminie do 30 kwietnia 1981 r.

16. W uzupełnieniu planów na 1981 r. i lata 1981—85

— zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urząd centralny) zarząd centralnych związków spółdzielni podaje dodatkowo informację dotyczącą stanowisk pracy lżejszej (chronionej) dla kobiet w ciąży.

Załącznik nr 1 do instrukcji w sprawie sporządzania planów rehabilitacji zawodowej.

Plan przedsięwzięć na rzecz uruchomienia i rozszerzenia rehabilitacji Rz-1 zawodowej na 1981 rok lata 1981—85					
nazwa jednostki organizacyjnej					
Lp.	Opis przedsięwzięć	Opis przewidywanych efektów	Odpowiedzialny za realizację termin realizacji	Przewidywany koszt	
				kwota	źródło finansowania
1	2	3	4	5	6
1	Przykładowe rodzaje przedsięwzięć Uruchomienie zakładowego ośrodka rehabilitacji zawodowej (charakterystyka wielkości, wyposażenia, rodzaje prowadzonej działalności oraz rodzaje dominujących schorzeń rehabilitowanych pracowników w ośrodku)	Liczba stanowisk pracy ilość pracowników poddawanych jednocześnie rehabilitacji			
2	Udział w uruchomieniu międzyzakładowego ośrodka rehabilitacji zawodowej (lokalizacja ośrodka, charakterystyka wielkości, wyposażenia rodzaje prowadzonej działalności, rodzaje dominujących schorzeń osób rehabilitowanych, określić rodzaj udziału)	jak w pkt. 1			
3	Adaptacja obiektów na rzecz: — rozszerzenia warsztatów lub innych pomieszczeń do pracy dla osób poddawanych rehabilitacji zawodowej, — rozszerzenie pomieszczeń socjalnych dla osób poddawanych rehabilitacji zawodowej, — rozszerzenie rehabilitacji leczniczo-usprawniającej w ramach prowadzonej rehabilitacji zawodowej	Liczba nowych stanowisk opis zastosowania opis zastosowania			
4	Wyposażenie ośrodka w urządzenia warsztatowe (określić rodzaje urządzeń)	opis sposobu zastosowania			
5	Wyposażenie ośrodka lub ambulatorium w sprzęt medyczny i usprawniający przeznaczony dla osób poddawanych rehabilitacji zawodowej	opis zastosowania			

1	2	3	4	5	6
6	Organizowanie wyodrębnionych stanowisk pracy dla potrzeb rehabilitacji zawodowej (na jakich wydziałach i jak dostosowane do prowadzenia na nich rehabilitacji zawodowej)	jak w pkt. 1			
7	Zamierzenia organizacyjne i szkoleniowe (np. przeszkolenie do innego zawodu, przedsięwzięcia do zapewnienia ciągłości pracy)	opis			

Załącznik nr 2 do instrukcji w sprawie sporządzania planów rehabilitacji zawodowej.

(nazwa jednostki organizacyjnej)		Plan rehabilitacji zawodowej na 1981 rok			Rz-2
Lp.	Opis przedsięwzięć	Razem	Formy rehabilitacji zawodowej		
			ośrodki		wyodrębnione stanowiska pracy
			zakładowe	międzyzakładowe	
I.	Sporządzają zakłady, zjednoczenia, ministerstwa				
1.	Liczba pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy, którzy powinni być poddani rehabilitacji zawodowej w 1980 r.				
2.	Liczba pracowników poddanych rehabilitacji w 1980 roku		x	x	x
3.	Liczba pracowników ze zmniejszoną sprawnością do pracy, którzy powinni być poddani rehabilitacji w 1981 roku		x	x	x
4.	Planowana liczba pracowników do objęcia rehabilitacją zawodową w 1981 roku				
5.	Liczba istniejących w 1980 roku stanowisk pracy dostosowanych do rehabilitacji zawodowej				
6.	Planowana liczba nowych stanowisk pracy dostosowanych do rehabilitacji zawodowej w 1981 roku				
II.	Sporządzają zjednoczenia, ministerstwa				
7.	Liczba zakładów prowadzących rehabilitację zawodową w 1980 r.				
8.	Liczba zakładów planujących wprowadzenie rehabilitacji zawodowej w 1981 roku				
9.	Liczba zakładów które nie prowadzą i nie planują wprowadzenia rehabilitacji zawodowej w 1981 roku mimo istniejących potrzeb		x	x	x
10.	Opis — jak w RZ-1 — przedsięwzięć realizowanych bezpośrednio przez zjednoczenia lub ministerstwo (np. utworzenie ośrodków międzyzakładowych)*				
11.	Wykaz istniejących w 1980 roku zakładowych i międzyzakładowych ośrodków rehabilitacji zawodowej				
12.	Wykaz planowanych do uruchomienia w 1981 roku zakładowych i międzyzakładowych ośrodków rehabilitacji zawodowej				
13.	Liczba zakładów posiadających oddziały pracy lżejszej dla kobiet w ciąży , liczba stanowisk w tych oddziałach i kobiet zatrudnionych na tych stanowiskach w ciągu 1980 roku				
14.	Liczba zakładów planujących uruchomienie oddziałów pracy lżejszej dla kobiet w ciąży w 1981 roku				
15.	Uwagi uzupełniające				

* ministerstwa wykazują we wzorze zarówno przedsięwzięcia własne jak i zjednoczeń podległych.

Załącznik nr 3 do instrukcji w sprawie sporządzania planów rehabilitacji zawodowej.

(nazwa jednostki organizacyjnej)		Plan rehabilitacji zawodowej na lata 1981—85			Rz-3
Lp.	Opis przedsięwzięć	Razem	Formy rehabilitacji zawodowej		
			ośrodki		wyodrębnione stanowiska pracy
			zakładowe	międzyzakładowe	
1	2	3	4	5	6
I.	Sporządzają zakłady, zjednoczenia, ministerstwa				
1.	Liczba pracowników ze zmniejszoną sprawnością do				

1	2	3	4	5	6
	pracy, którzy powinni być poddani rehabilitacji zawodowej w latach 1981—85		x	x	x
2.	Planowana liczba pracowników, którzy będą poddani rehabilitacji zawodowej w latach 1981—85				
3.	Planowana liczba nowych stanowisk dla rehabilitacji zawodowej na lata 1981—85				
II.	Sporządzają zjednoczenia i ministerstwa				
4.	Liczba zakładów planujących wprowadzenie rehabilitacji zawodowej w latach 1981—85				
5.	Liczba zakładów, które nie prowadzą i nie planują prowadzenia rehabilitacji w latach 1981—85 mimo istniejących potrzeb		x	x	x
6.	Opis — jak w RZ-1 — przedsięwzięć realizowanych bezpośrednio przez zjednoczenie lub ministerstwo (np. utworzenie ośrodków międzyzakładowych)*)				
7.	Wykaz planowanych do uruchomienia w latach 1981—85 zakładowych i międzyzakładowych ośrodków rehabilitacji.				
8.	Liczba zakładów planujących uruchomienie w latach 1981—85 oddziałów pracy lżejszej dla kobiet w ciąży				
9.	Uwagi uzupełniające				

*) ministerstwa wykazują we wzorze zarówno przedsięwzięcia własne jak i podległych zjednoczeń.

27

ZARZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI, GOSPODARKI TERENOWEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

z dnia 16 sierpnia 1980 r.

w sprawie zamiany lokali mieszkalnych.

(Monitor Polski z dnia 22 sierpnia 1980 r. Nr 19, poz. 93)

Na podstawie art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. — Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 14, poz. 84) oraz art. 81 pkt 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1975 r. Nr 26, poz. 139, z 1977 r. Nr 11, poz. 44, z 1978 r. Nr 14, poz. 61 oraz Nr 31, poz. 130 i z 1980 r. Nr 4, poz. 8) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Terenowe organy administracji państwowej, prowadząc kontrolę wykorzystywania lokali przez najemców zgodnie z przepisami o normach zaludnienia mieszkań, powinny inicjować zamiany lokali, w których występuje nadwyżka powierzchni mieszkalnej.

2. W razie stwierdzenia, że w zajmowanym przez najemcę lokalu liczba pokoi jest większa od liczby zamieszkałych osób uprawnionych, terenowy organ administracji państwowej powinien na wniosek najemcy lub za jego zgodą zaproponować mu lokal wolny albo zgłoszony do zamiany o powierzchni przysługującej według norm zaludnienia lub skiero-

wać go do spółdzielni budownictwa mieszkaniowego celem przydzielenia odpowiedniego lokalu spółdzielczego.

§ 2. W razie zgłoszenia przez najemcę wniosku o zamianę dotychczas zajmowanego lokalu na lokal o większej powierzchni mieszkalnej, zgodnej z normami zaludnienia, w domu stanowiącym własność Państwa, gdy różnica powierzchni stanowi co najmniej jeden pokój — należy zaproponować nabycie większego lokalu mieszkalnego na własność.

§ 3. 3. Opłaty za uzyskane w wyniku zamiany lokalu dodatkowe urządzenia techniczne, w które dotychczasowy lokal jest wyposażony, pobiera się w wysokości określonej w tabeli stanowiącej załącznik do zarządzenia.

4. Przepisów ust. 1—3 nie stosuje się, jeżeli najemca nabywa na własność lokal uzyskany w wyniku zamiany.

§ 4. 2. Decyzję o rozłożeniu na raty lub obniżeniu opłat wydaje terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

§ 5. W razie nabywania od Państwa lokalu uzyskanego w wyniku zamiany opłaty uiszczane przez najemcę przy zamianie podlegają zaliczeniu na poczet ceny sprzedaży lokalu bez względu na czas ich wniesienia.

§ 6. Terenowy organ administracji państwowej nie może podlegającego szczególnemu trybowi najmu lokalu wolnego przeznaczyć do zamiany z członkiem spółdzielni budownictwa mieszkaniowego posiadającym spółdzielcze prawo do lokalu.

§ 7. 1. Najemca zamieniający lokal, w którym występuje nadwyżka powierzchni mieszkalnej w postaci co najmniej jednego pokoju, na lokal odpowiadający normom jest zwolniony z opłat za urządzenia techniczne.

2. Najemca, o którym mowa w ust. 1, przekazujący lokal terenowemu organowi administracji państwowej zwolniony jest z obowiązku jego odnowienia; koszty odnowienia lokalu oraz transportu ruchomości najemcy do przydzielonego mu lokalu wolnego pokrywane są ze środków terenowego funduszu mieszkaniowego.

§ 8. Opłat za uzyskaną dodatkowo powierzchnię mieszkalną i urządzenia techniczne nie pobiera się, jeżeli zamiana mieszkań następuje między wstępnymi i zstępnymi lub rodzeństwem i powinowatymi w tej samej linii albo stopniu.

§ 9. Opłaty za dodatkowo uzyskaną powierzchnię

mieszkalną i urządzenia techniczne podlegają zwrotowi w razie:

1) dokonania ponownej zamiany mieszkania na przydzielony przez terenowy organ administracji państwowej lokal o mniejszej powierzchni mieszkalnej lub niższej wartości urządzeń technicznych — w całości albo w części odpowiadającej różnicy powierzchni bądź wartości tych urządzeń,

2) opróżnienia mieszkania i przekazania go właściwemu dysponentowi w wyniku przeniesienia się do własnego domu (lokalu) lub uzyskania mieszkania spółdzielczego — w całości.

§ 10. Przepisy § 9 stosuje się również do opłat wniesionych przed wejściem w życie zarządzenia, z tym że w razie ponownej zamiany mieszkania na mniejsze zwrot opłat za powierzchnię uzyskaną w wyniku zamiany następuje w całości lub w części odpowiadającej różnicy powierzchni obu lokali.

§ 11. Stosownie do art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. — Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 14, poz. 84) tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 14 sierpnia 1962 r. w sprawie opłat za urządzenia uzyskiwane przy zamianie lokali (Dz. U. z 1962 r. Nr 52, poz. 257, z 1968 r. Nr 21, poz. 135 i z 1972 r. Nr 5, poz. 27),

2) zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 18 stycznia 1972 r. w sprawie zamiany lokali mieszkalnych (Monitor Polski z 1972 r. Nr 8, poz. 53 i z 1973 r. Nr 19, poz. 116).

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Administracji, Gospodarki Terenowej
i Ochrony Środowiska: *J. Kępa*

Załącznik do zarządzenia Ministra
Administracji, Gospodarki Terenowej
i Ochrony Środowiska z dnia 16 sierpnia
1980 r. (poz. 93).

TABELA OPŁAT ZA URZĄDZENIA TECHNICZNE UZYSKIWANE PRZY ZAMIANIE LOKALI

Lp.	Rodzaj urządzenia	Wysokość opłaty w zł
1	Instalacja wodociągowa	3.000
2	Instalacja kanalizacyjna	4.500
3	Sieciowa instalacja gazowa	2.250
4	Instalacja centralnego ogrzewania	6.000
5	Instalacja centralnie dostarczanej ciepłej wody	2.500
6	Łazienka (bez opłat za urządzenia kąpielowe)	5.000

**ZARZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI, GOSPODARKI TERENOWEJ
I OCHRONY ŚRODOWISKA**

z dnia 29 października 1980 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie zamiany lokali mieszkalnych.*(Monitor Polski z dnia 11 listopada 1980 r. Nr 26, poz. 141)*

Na podstawie art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. — Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 14, poz. 84) oraz art. 81 pkt 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1975 r. Nr 26, poz. 139, z 1977 r. Nr 11, poz. 44, z 1978 r. Nr 14, poz. 61 i Nr 31, poz. 130 oraz z 1980 r. Nr 4, poz. 8) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 16 sierpnia 1980 r. w sprawie zamiany lokali mieszkalnych (Monitor Polski Nr 19, poz. 93) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wysokość opłat za powierzchnię mieszkalną dodatkowo uzyskaną w wyniku zamiany dotychczasowego lokalu ustala się według stawek określonych w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Od opłat, o których mowa w ust. 1, są zwolnieni najemcy uzyskujący dochód miesięczny nie przekraczający 2.400 zł w przeliczeniu na jedną osobę”,

b) w ust. 3 po wyrazie „załącznik” dodaje się wyrazy „nr 2”,

c) w ust. 4 wyrazy „ust. 1—3” zastępuje się wyrazami „ust. 1 i 3”,

2) w § 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Opłaty, o których mowa w § 3 ust. 1 i 3, mogą być na wniosek najemcy rozłożone na 24 raty miesięczne”,

b) po ust. 1 dodaje się nowy ust. 2 w brzmieniu:

„2. Wysokość opłat za powierzchnię mieszkalną oraz za urządzenia techniczne uzyskane dodatkowo w wyniku zamiany lokalu może być obniżona w granicach do 50% najemcom, których dochód miesięczny nie przekracza 3.600 zł w przeliczeniu na jedną osobę”,

c) dotychczasowy ust. 2 oznacza się jako ust. 3,

3) przed dotychczasowym załącznikiem do zarządzenia dodaje się nowy załącznik nr 1 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszego zarządzenia,

4) dotychczasowy załącznik do zarządzenia staje się załącznikiem nr 2.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 22 sierpnia 1980 r.

Minister Administracji, Gospodarki Terenowej
i Ochrony Środowiska: *J. Kępa*

Załącznik do zarządzenia Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 29 października 1980 r. (poz. 141).

Załącznik nr 1.

TABELA OPŁAT ZA POWIERZCHNIĘ MIESZKALNĄ
DODATKOWO UZYSKANĄ PRZY ZAMIANIE LOKALI

Kategoria miasta	Stawki opłat w złotych za 1 m ² powierzchni mieszkalnej			
	w budynkach bez wody bieżącej lub ustępu w lokalu	w budynkach z instalacją wodociągowo-kanalizacyjną i elektryczną oraz z następującymi urządzeniami technicznymi:		
		instalacją centralnego ogrzewania i gazową	piecami i instalacją gazową albo instalacją centralnego ogrzewania bez gazu	piecami
powyżej 200 tys. mieszkańców	1.000	2.000	1.800	1.600
od 50 do 200 tys. mieszkańców	800	1.800	1.600	1.400
poniżej 50 tys. mieszkańców	600	1.600	1.400	1.200

INSTYTUT WYDAWNICZY CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

Informacji o warunkach prenumeraty udzielają oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” i urzędy pocztowe.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Drukarnia Instytutu Wydawniczego CRZZ. Papier gazet. kl. V. 50 g. A1. Ark. wyd. 2,0. Ark. druk. 2,0. Zam. 812/80 29.570 egz.
INDEKS 35270